

General Assembly Distr.: General
21 March 2006Sixtieth session
Agenda item 71 (a)**Resolution adopted by the General Assembly***[on the report of the Third Committee (A/60/509/Add.1)]*

คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

องค์การสหประชาชาติ

A/RES/60/147

สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ

การเผยแพร่: ทั่วไป

21 มีนาคม 2549

สมัยประชุมที่ 60

วาระที่ 71 (a)

มติที่รับรองจากสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ*[ว่าด้วยรายงานของคณะกรรมการที่สาม (Third Committee)* (A/60/509/Add.1)]**(*หมายถึงคณะกรรมการฝ่ายสังคม มนุษยธรรม และวัฒนธรรม – ผู้แปล)*

60/147 หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือและการเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ (UN Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law)

สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ

ด้วยการชี้มาจาก ธรรมนูญองค์การสหประชาชาติ (Charter of the United Nations) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR)¹ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International

¹ Resolution 217 A (III)

Covenants on Human Rights - ICCPR)² กฎบัตรสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ (Vienna Declaration and Programme of Action)³

ยืนยันว่า มีความสำคัญที่จะต้องแก้ปัญหาเนื่องจากการขดเชยและการเยียวาสำหรับผู้เสียหายจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ อย่างเป็นระบบและอย่างรอบด้านทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

ยอมรับว่า การยอมรับสิทธิของผู้เสียหายที่จะเข้าถึงการขดเชยและการเยียวา เป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาของประชาคมนานาชาติที่มีต่อชะตากรรมของผู้เสียหาย ผู้รอดชีวิต และประชาชนในรุ่นต่อไป และย้ำถึงบทบาทของกฎหมายระหว่างประเทศ

ระลึกถึงว่า การรับรองหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือและการเยียวาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เป็นไปตามมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเลขที่ 2005/35 วันที่ 19 เมษายน 2548⁴ และตามมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมเลขที่ 2005/30 วันที่ 25 กรกฎาคม 2548 โดยคณะมนตรีมีข้อเสนอแนะให้สมาชิกใหญ่สหประชาชาติรับรองหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานฉบับนี้

1. *รับรอง* หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือและการเยียวาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ซึ่งแนบมากับมติฉบับนี้

2. *มีข้อเสนอแนะให้* รัฐให้ความใส่ใจต่อหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐาน ส่งเสริมการเคารพ และให้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อหลักการฉบับนี้ในบรรดาเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของรัฐบาล โดยเฉพาะเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ทหาร และกองกำลังฝ่ายความมั่นคง สมาชิกสภานิติบัญญัติ หน่วยงานตุลาการ ผู้เสียหายและตัวแทน ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนและนักกฎหมาย สื่อมวลชน และสาธารณชน

3. *ร้องขอให้* เลขานุการดำเนินการเพื่อประกันให้มีการเผยแพร่หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานอย่างกว้างขวางสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยให้แปลออกเป็นภาษาทางการทั้งหมดขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งให้ส่งไปยังรัฐบาลและหน่วยงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ และให้มีการตีพิมพ์เนื้อหาของหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐาน ในสิ่งพิมพ์ขององค์การสหประชาชาติที่มีชื่อว่า “สิทธิมนุษยชน: รวบรวมกฎบัตรระหว่างประเทศ” (Human Rights: A Compilation of International Instruments)

การประชุมทั่วไปสมัยที่ 64

16 ธันวาคม 2548

ภาคผนวก

หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือและการเยียวาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ

² Resolution 2200 A (XXI), annex

³ A/CONF.157/24 (Part I), chap. III

⁴ โปรดดู Official Records of the Economic and Social Council, 2005, Supplement No. 3 and corrigendum (E/2005/23 and Corr.1), chap. II, sect. A

อารัมภบท

สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ

ระลึกถึงว่า เราสามารถพบข้อบัญญัติที่รับรองสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาของผู้เสียหายจากการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในกฎบัตรระหว่างประเทศมากมาย โดยเฉพาะข้อ 8 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 6 ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination-ICERD)⁵ ข้อ 14 ของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment-CAT)⁶ และข้อ 39 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)⁷ และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างเช่น ข้อ 3 ของอนุสัญญากรุงเฮก (Hague Convention) ที่เกี่ยวข้องกัฏหมายและจารีตด้านสงครามและดินแดนเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2450 (Laws and Customs of War on Land of 18 October 1907) (Convention IV)⁸ ข้อ 91 ของพิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาเจนีวาในวันที่ 12 สิงหาคม 2492 และที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เสียหายจากการขัดกันด้วยอาวุธระหว่างประเทศ (Protocol I) วันที่ 8 มิถุนายน 2520⁹ และข้อ 68 และ 75 ของธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court)¹⁰

ระลึกถึงว่า เราสามารถพบข้อบัญญัติที่รับรองสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาของผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในอนุสัญญาระดับภูมิภาค โดยเฉพาะข้อ 7 ของธรรมนูญแอฟริกาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (African Charter on Human and Peoples' Rights)¹¹ ข้อ 25 ของอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกา (American Convention on Human Rights)¹² และข้อ 13 ของอนุสัญญาเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms)¹³

ระลึกถึงว่า ปฏิญญาหลักการพื้นฐานเพื่อความยุติธรรมของผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจอย่างมิชอบ (Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power) เป็นผลมาจากวาระการพิจารณาของสภาเพื่อการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดขององค์การสหประชาชาติ (Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders) และเป็นไปตามมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เลขที่ 40/34 วันที่ 29 พฤศจิกายน 2528 โดยที่ประชุมรับรองเนื้อหาตามที่สภาเป็นผู้เสนอแนะ

⁵ Resolution 2106 A (XX), annex.

⁶ United Nations, Treaty Series, vol. 1465, No. 24841

⁷ อ้างแล้ว vol. 1577, No. 27531

⁸ โปรดดู Carnegie Endowment for International Peace, The Hague Conventions and Declarations of 1899 and 1907 (New York, Oxford University Press, 1915)

⁹ United Nations, Treaty Series, vol. 1125, No. 17512

¹⁰ Official Records of the United Nations Diplomatic Conference of Plenipotentiaries on the Establishment of an International Criminal Court, Rome, 15 June–17 July 1998, vol. I: Final documents (United Nations publication, Sales No. E.02.I.5), sect. A

¹¹ United Nations, Treaty Series, vol. 1520, No. 26363

¹² อ้างแล้ว vol. 1144, No. 17955

¹³ อ้างแล้ว vol. 213, No. 2889

ยืนยันความเชื่อมั่นว่า หลักการที่ประกาศในปฏิญญาหลักการพื้นฐานเพื่อความยุติธรรมของผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจอย่างมิชอบ รวมทั้งการที่ควรปฏิบัติต่อผู้เสียหายด้วยความกรุณาและเคารพต่อศักดิ์ศรีของพวกเขา รับรองอย่างเต็มที่ซึ่งสิทธิที่จะเข้าถึงความยุติธรรมและกลไกการเยียวยา และการจัดตั้ง สนับสนุนและขยายกองทุนระดับชาติเพื่อการชดเชยผู้เสียหาย รวมทั้งการพัฒนาให้เกิดสิทธิและการเยียวยาที่เหมาะสมต่อผู้เสียหาย

สังเกตว่า ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศกำหนดให้มีการจัดทำ “หลักการที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาหรือที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นการชดเชย การชดเชย และการฟื้นฟู” โดยเป็นข้อกำหนดให้รัฐภาคีของสมัชชาจะต้องจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อผู้เสียหายจากอาชญากรรมในเขตอำนาจศาลของตน รวมทั้งครอบครัวของผู้เสียหายเหล่านั้นและกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลที่จะ “คุ้มครองความปลอดภัย สวัสดิภาพทางกายและใจ ศักดิ์ศรีและความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหาย” และอนุญาตให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในทุกระดับ “ของขั้นตอนที่กำหนดตามความเหมาะสมโดยคำสั่งของศาล”

ยืนยันว่า หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานในที่นี้มุ่งแก้ปัญหาการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และเมื่อพิจารณาถึงสภาพที่รุนแรงดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่กระทบต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์

ย้ำว่า หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานในที่นี้ไม่ได้เป็นการกำหนดพันธกรณีด้านกฎหมายใหม่ทั้งในระดับประเทศหรือระหว่างประเทศ แต่เป็นการจำแนกกลไก แนวทาง ขั้นตอนปฏิบัติและวิธีการเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีตามกฎหมายที่มีอยู่ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งต่างมีส่วนหนุนเสริมซึ่งกันและกันแม้ว่าจะแตกต่างกันไปตามแต่ละแนวบรรทัดฐาน

ระลึกถึงว่า กฎหมายระหว่างประเทศครอบคลุมพันธกรณีที่จะต้องฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดต่ออาชญากรรมระหว่างประเทศบางประการ ซึ่งเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐ และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายในประเทศ หรือเป็นไปตามการบังคับใช้กฎบัตรของหน่วยงานด้านตุลาการระหว่างประเทศ และหน้าที่ที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีเป็นปัจจัยหนุนเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและขั้นตอนปฏิบัติของกฎหมายในประเทศ และสนับสนุนแนวคิดการหนุนเสริมซึ่งกันและกัน

สังเกตว่า รูปแบบการทำให้เป็นเหยื่อในปัจจุบัน แม้จะเน้นการกระทำต่อบุคคล แต่ก็อาจนำมาใช้กับกลุ่มของบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมายได้เช่นกัน

ยอมรับว่า การยอมรับสิทธิของผู้เสียหายที่จะเข้าถึงการชดเชยและการเยียวยา เป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาของประชาคมนานาชาติที่มีต่อชะตากรรมของผู้เสียหาย ผู้รอดชีวิต และประชาชนในรุ่นต่อไป และยืนยันย้ำถึงหลักการกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบ ความยุติธรรมและหลักนิติธรรม

ตระหนักว่า ในการยอมรับมุมมองที่ให้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง ประชาคมนานาชาติยืนยันถึงความสนับสนุนในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่มีต่อผู้เสียหายที่ถูกละเมิดสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และการละเมิดต่อมนุษยชาติโดยรวม ทั้งนี้โดยให้เป็นไปตามหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานดังต่อไปนี้

รับรอง หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานดังนี้

I. พันธกรณีที่จะเคารพ ประกันการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

1. พันธกรณีที่จะเคารพ ประกันการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายซึ่งมีต้นกำเนิดมาจาก

- (ก) สนธิสัญญาซึ่งมีผลผูกพันต่อรัฐภาคี
- (ข) กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ

(ค) กฎหมายในประเทศของแต่ละรัฐ

2. ตามข้อกำหนดของกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐจะต้องประกันว่ากฎหมายในประเทศของตนมีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ หากยังไม่ได้ทำเช่นนั้น ทั้งนี้โดย

- (ก) ให้นำเนื้อหาของบรรทัดฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเข้ามาผนวกเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายในประเทศ หรือให้นำมาบังคับใช้ตามระบบกฎหมายในประเทศ
- (ข) ให้นำขั้นตอนปฏิบัติด้านกฎหมายและฝ่ายบริหารที่เหมาะสม และเป็นผลและมาตรการที่เหมาะสมอย่างอื่นมาใช้ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเป็นธรรม เป็นผล และโดยไม่ชักช้า
- (ค) จัดให้มีการเยียวยาอย่างพอเพียง เป็นผล โดยไม่ชักช้าและเหมาะสม รวมทั้งการชดเชยที่กำหนดไว้ด้านล่าง
- (ง) ประกันว่ากฎหมายในประเทศให้ความคุ้มครองต่อผู้เสียหายในระดับเดียวกับที่พึงได้รับจากพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ

II. ขอบเขตและพันธกรณี

3. พันธกรณีที่เคารพ ประกันการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย รวมทั้งหน้าที่ที่จะต้อง

- (ก) ใช้มาตรการด้านกฎหมายและบริหารที่เหมาะสมและมาตรการอื่น ๆ เพื่อป้องกันการละเมิด
- (ข) สอบสวนการละเมิดอย่างเป็นผล โดยไม่ชักช้า รอบด้านและไม่ลำเอียง และหากเป็นไปได้ให้ดำเนินการกับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนรับผิดชอบ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายภายในและระหว่างประเทศ
- (ค) จัดให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้เสียหายจากการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม สามารถเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและเป็นผลตามที่อธิบายไว้ด้านล่าง ไม่ว่าสุดท้ายแล้วจะมีการจำแนกว่าใครเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการละเมิดนั้น ๆ ก็ตาม และ
- (ง) จัดให้มีการเยียวยาอย่างเป็นผลต่อผู้เสียหายรวมทั้งการชดเชยตามที่อธิบายไว้ด้านล่าง

III. การละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ถือเป็นอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ

4. ในกรณีของการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐมีหน้าที่ที่ต้องสอบสวนและหากมีพยานหลักฐานมากเพียงพอ จะต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ารับผิดชอบต่อการละเมิด และหากพบว่ามีความผิด จะต้องลงโทษบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ ในคดีเหล่านี้ รัฐควรร่วมมือกันและสนับสนุนหน่วยงานตุลาการระหว่างประเทศ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอบสวนและการฟ้องคดีต่อการละเมิด ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

5. ด้วยเหตุดังกล่าว ในกรณีที่มีการกำหนดไว้ในสนธิสัญญาที่ผลบังคับใช้หรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐจะต้องนำข้อบัญญัติเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลสากลมาผนวกไว้ในกฎหมายในประเทศ หรือให้มีการนำมาบังคับใช้ นอกจากนั้น ในกรณีที่มีกำหนดไว้ในสนธิสัญญาที่ผลบังคับใช้หรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐควรดำเนินการให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดไปยังรัฐอื่น ๆ และส่งตัวไปยังหน่วยงานตุลาการระหว่างประเทศที่เหมาะสม รวมทั้งให้ความสนับสนุนและความร่วมมือในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความยุติธรรมระหว่างประเทศ อย่างเช่น การสนับสนุนและการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายระหว่างประเทศ อย่างเช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการห้ามการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี

IV. อายุความ

6. ในกรณีที่มีการกำหนดไว้ในสนธิสัญญาที่ผลบังคับใช้หรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ จะต้องไม่นำหลักเกณฑ์เรื่องอายุความมาใช้ในกรณีที่เป็นการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ

7. ไม่ควรมีการยกเว้น โดยไม่เหมาะสมในกรณีที่เป็นการกำหนดอายุความตามกฎหมายในประเทศสำหรับการละเมิดอย่างอื่น ที่ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ อย่างเช่น อายุความสำหรับข้อร้องเรียนทางแพ่งและขั้นตอนปฏิบัติอื่น ๆ

V. ผู้เสียหายจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

8. ตามจุดประสงค์ของเอกสารฉบับนี้ ผู้เสียหายได้แก่บุคคลซึ่งได้รับความทุกข์ทรมานทั้งแบบรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม รวมทั้งความเสียหายด้านร่างกายหรือจิตใจ ความเจ็บปวดด้านอารมณ์ ความสูญเสียด้านเศรษฐกิจ หรือการกระทบกระเทือนอย่างร้ายแรงต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของตน ทั้งนี้อันเป็นผลมาจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กรณีที่เหมาะสมและหากเป็นไปได้ตามกฎหมายในประเทศ คำว่า “ผู้เสียหาย” ควรรวมถึงสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ติดตามของผู้เสียหายโดยตรงและบุคคลที่ได้รับความทุกข์ทรมานทั้งนี้ในการพยายามให้ความช่วยเหลือกับผู้เสียหายที่ทุกข์ยากและป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดเช่นนั้นขึ้นซ้ำอีก

9. บุคคลพึงได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นผู้เสียหาย ไม่ว่าจะสามารถจำแนกตัวผู้กระทำการละเมิดได้หรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะมีการจับตัว ฟ้องคดี หรือไต่สวนลงโทษคนร้ายได้หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าผู้กระทำผิดจะมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับผู้เสียหายอย่างไรก็ตาม

VI. การปฏิบัติต่อผู้เสียหาย

10. ผู้เสียหายควรได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม มีความเคารพต่อศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชนของตนเอง และควรใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันความปลอดภัย สวัสดิภาพทางกายและใจ และความเป็นส่วนตัว รวมทั้งของครอบครัวตนเองด้วย หากเป็นไปได้ รัฐควรประกันว่ากฎหมายในประเทศคุ้มครองให้ผู้เสียหายจากความรุนแรงหรือความเจ็บปวด ได้รับประโยชน์จากข้อบัญญัติเพื่อการคุ้มครองเหล่านี้ และได้รับการดูแลเพื่อไม่ให้ต้องได้รับความทุกข์ทรมานเพิ่มเติมในระหว่างขั้นตอนการดำเนินงานทางกฎหมายและฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นกลไกที่มุ่งให้เกิดความยุติธรรมและการเยียวยา

VII. สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาของผู้เสียหาย

11. การเยียวยาต่อการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศครอบคลุมถึงสิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศดังต่อไปนี้

- (ก) การเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและเป็นผล
- (ข) การเยียวยาโดยทันที อย่างพอเพียง และเป็นผลต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น
- (ค) การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดและกลไกการเยียวยา

VIII. การเข้าถึงความยุติธรรม

12. ผู้เสียหายจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ พึงสามารถเข้าถึงการเยียวยาด้านตุลาการที่เป็นผลและอย่างเท่าเทียม ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายระหว่างประเทศ การเยียวยาสำหรับผู้เสียหายอย่างอื่นยังรวมถึงการเข้าถึงหน่วยงานฝ่ายบริหารและอื่น ๆ รวมทั้งกลไก แนวทาง และขั้นตอนปฏิบัติที่

เป็นไปตามกฎหมายในประเทศ พันธกรณีที่เกิดขึ้นจากกฎหมายระหว่างประเทศที่มุ่งคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรมและขั้นตอนปฏิบัติที่เป็นธรรมและไม่ลำเอียง ควรเป็นเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายในประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐควรจะ

- (ก) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยผ่านช่องทางสื่อสารทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน
- (ข) ดำเนินมาตรการเพื่อลดอุปสรรคสำหรับผู้เสียหายและตัวแทน คุ้มครองไม่ให้มีการแทรกแซงความเป็นส่วนตัวอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกันให้มีความปลอดภัยไม่ต้องถูกคุกคามและตอบโต้ รวมทั้งการคุ้มครองครอบครัวและพยาน ทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และภายหลังการดำเนินงานทางตุลาการ บริหารและอื่น ๆ ที่อาจกระทบต่อประโยชน์ของผู้เสียหาย
- (ค) ให้ความสนับสนุนต่อผู้เสียหายอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรม
- (ง) กำหนดช่องทางที่เหมาะสมทั้งด้านกฎหมาย การทูต และการกงสุลเพื่อประกันว่าผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาของตนเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หรือ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

13. นอกจากการเข้าถึงความยุติธรรมรายบุคคลแล้ว รัฐควรพยายามพัฒนาขั้นตอนปฏิบัติที่ช่วยให้กลุ่มผู้เสียหายสามารถยื่นเรื่องเพื่อขอการชดเชย หรือ ได้รับความชดเชยตามที่เหมาะสม

14. การเยียวยาโดยทันที อย่างพอเพียง และเป็นผลต่อการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ควรครอบคลุมกระบวนการระหว่างประเทศใด ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นที่บุคคลมีสิทธิฟ้องคดี และไม่ควรส่งผลกระทบต่อ ใด ๆ ต่อกลไกการเยียวยาในประเทศที่มีอยู่แล้ว

IX. การเยียวยาต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น

15. การเยียวยาโดยทันที อย่างพอเพียง และเป็นผล มุ่งส่งเสริมความยุติธรรมด้วยการแก้ปัญหาการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยการชดเชยต้องมีสัดส่วนเหมาะสมกับความรุนแรงของการละเมิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเป็นไปตามพันธกรณีของกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ รัฐควรจัดให้มีการชดเชยต่อผู้เสียหายสำหรับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำใด ๆ เนื่องจากรัฐ และถือได้ว่าเป็นการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ในกรณีที่พบว่าบุคคล นิติบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดมีส่วนรับผิดชอบต่อการชดเชยผู้เสียหาย บุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าวก็ควรให้การชดเชยต่อผู้เสียหายหรือชดเชยต่อรัฐกรณีที่รัฐได้ให้การชดเชยกับผู้เสียหายไปแล้ว

16. รัฐควรพยายามจัดทำโครงการระดับชาติเพื่อการชดเชยและให้ความช่วยเหลือต่อผู้เสียหาย ในกรณีที่บุคคลซึ่งมีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายไม่สามารถ หรือไม่ปรารถนาที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีของตน

17. เมื่อคำนึงถึงข้อร้องเรียนของผู้เสียหาย รัฐจะต้องบังคับคำสั่งศาลในประเทศให้บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อความเสียหายต้องทำการชดเชย และต้องพยายามบังคับคำสั่งศาลต่างประเทศที่มีผลตามกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายในประเทศ และพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าว รัฐควรกำหนดกลไกที่เป็นผลในกฎหมายในประเทศเพื่อบังคับใช้คำสั่งศาลให้มีการชดเชยดังกล่าว

18. เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ และเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์ในแต่ละกรณี ผู้เสียหายจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ควรได้รับการชดเชยอย่างเต็มที่และเป็นผล โดยเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับระดับความรุนแรงของการละเมิดและพฤติการณ์ของคดี ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในหลักการที่ 19-23 ซึ่งรวมทั้งการชดใช้ การชดเชย การฟื้นฟู การทำให้พึงพอใจ และการประกันไม่ให้เกิดซ้ำ

19. หากเป็นไปได้ การชดใช้ควรมุ่งฟื้นฟูสถานภาพเดิมของผู้เสียหายก่อนที่จะเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหรือกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศขึ้น หากเหมาะสม การชดใช้ควรประกอบด้วยการทำให้อิสระ ทำให้ได้รับสิทธิมนุษยชน มีศักดิ์ศรี มีชีวิตครอบครัวและมีสุขภาพ ให้ได้กลับไปยังภูมิสำเนาของตน ให้มีงานทำ และได้รับทรัพย์สินกลับคืนมา

20. ควรจัดให้มีการชดเชยสำหรับความเสียหายด้านเศรษฐกิจที่ประเมินได้ โดยให้เหมาะสมและมีสัดส่วนสอดคล้องกับระดับความรุนแรงของการละเมิดและพฤติการณ์ของคดี อันเป็นผลมาจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ อย่างเช่น

- (ก) ความเสียหายทางกายหรือใจ
- (ข) การสูญเสียโอกาส รวมทั้งการมีงานทำ การศึกษา และสวัสดิการด้านสังคม
- (ค) ความเสียหายด้านวัตถุและการสูญเสียรายได้ รวมทั้งโอกาสที่จะมีรายได้
- (ง) ความเสียหายด้านศีลธรรม
- (จ) ค่าใช้จ่ายสำหรับความช่วยเหลือด้านกฎหมายหรือความช่วยเหลือจากผู้ชำนาญการ ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลและยา ค่าใช้จ่ายสำหรับบริการด้านจิตวิทยาและสังคม

21. การฟื้นฟูควรครอบคลุมถึงการดูแลด้านแพทย์และจิตวิทยา รวมทั้งบริการด้านกฎหมายและสังคม

22. หากเป็นไปได้ ความพึงพอใจควรครอบคลุมกรณีต่าง ๆ หรือทุกกรณีดังต่อไปนี้

- (ก) มาตรการที่เป็นผลที่มุ่งให้การละเมิดยุติลง
- (ข) การไต่สวนหาความจริงและการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเต็มที่ต่อสาธารณะ ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายเพิ่มเติมหรือไม่เป็นการคุกคามต่อความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้เสียหาย ญาติของผู้เสียหาย พยานหรือบุคคลซึ่งได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย หรือป้องกันไม่ให้มีการละเมิดเพิ่มเติม
- (ค) การค้นหาผู้สูญหาย การจำแนกตัวเด็กที่ถูกลักพาตัว และการค้นหาซากศพของผู้ที่ถูกสังหาร ความช่วยเหลือในการนำศพกลับคืนมา การพิสูจน์เอกลักษณ์และการนำกลับมาฝังเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่ผู้เสียหายได้แจ้งไว้ หรือน่าจะเป็นเช่นนั้น หรือให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชนดังกล่าว
- (ง) ให้มีประกาศอย่างเป็นทางการหรือมีคำสั่งของศาลเพื่อฟื้นฟูศักดิ์ศรี เกียรติยศ และสิทธิของผู้เสียหายและบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เสียหาย
- (จ) การขอโทษอย่างเป็นทางการ รวมทั้งการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นและยอมรับความรับผิดชอบ
- (ฉ) มาตรการลงโทษทั้งทางตุลาการและบริหารต่อผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการละเมิด
- (ช) การจัดพิธีรำลึกและอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้เสียหาย
- (ซ) ให้นำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของคู่มือการอบรมและตำราเรียนในทุกระดับ

23. หากเหมาะสม การประกันไม่ให้เกิดซ้ำควรครอบคลุมมาตรการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ซึ่งมีส่วนในการป้องกันด้วย

- (ก) ประกันให้พลเรือนเป็นฝ่ายควบคุมดูแลกองทัพและทหารอย่างจริงจัง
- (ข) ประกันว่าขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับพลเรือนและทหารสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ในแง่ของกระบวนการอันควร ความเป็นธรรมและความไม่ลำเอียง
- (ค) สนับสนุนความเป็นอิสระของหน่วยงานตุลาการ

- (ง) คຸ້ມครองบุคคลที่มีอาชีพด้านกฎหมาย การแพทย์ และการดูแลสุขภาพ สื่อมวลชน และอาชีพที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน
- (จ) ให้กำหนดเป็นวาระเร่งด่วนและกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กับทุกภาคส่วนในสังคม และให้อบรมเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งฝ่ายความมั่นคงด้วย
- (ฉ) ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณและบรรทัดฐานด้านจริยธรรม โดยเฉพาะมาตรฐานระหว่างประเทศ ในบรรดาข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์ จิตวิทยา สังคมสงเคราะห์และทหาร รวมทั้งหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ
- (ช) ส่งเสริมกลไกเพื่อป้องกันและกำกับดูแลความขัดแย้งในสังคมและการหาทางออก
- (ซ) ทบทวนและปฏิรูปกฎหมายที่มีส่วนสนับสนุนหรือเปิดโอกาสให้มีการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

X. การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกลไกการละเมิดและการชดเชย

24. รัฐควรจัดทำกลไกเพื่อให้ความรู้ต่อสาธารณะ และโดยเฉพาะผู้เสียหายจากการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสิทธิและการเยียวยาซึ่งเป็นไปตามหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานฉบับนี้ และเพื่อให้ทราบถึงบริการด้านกฎหมาย การแพทย์ จิตวิทยา สังคม บริหารและบริการด้านอื่น ๆ ที่ผู้เสียหายมีสิทธิเข้าถึง นอกจากนี้ ผู้เสียหายและตัวแทนควรสามารถร้องขอและได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ตนเองต้องตกเป็นเหยื่อ และสาเหตุและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และได้ทราบความจริงเกี่ยวกับการละเมิดเหล่านี้

XI. การไม่เลือกปฏิบัติ

25. การนำหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานมาใช้และการตีความ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดหรือด้วยเหตุผลใด และไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ

XII. ไม่อาจถูกจำกัดได้

26. ไม่พึงตีความว่าเนื้อหาใด ๆ ในหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานฉบับนี้ เพื่อเป็นเหตุผลในการยกเว้นหรือจำกัดสิทธิหรือพันธกรณีใด ๆ ที่เป็นไปตามกฎหมายภายในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพึงเข้าใจว่าหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานฉบับนี้จะไม่มีส่วนกระทบต่อสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาและชดเชยของผู้เสียหายจากการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และควรเข้าใจด้วยว่า หลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานฉบับนี้ไม่มีผลกระทบต่อหลักเกณฑ์พิเศษของกฎหมายระหว่างประเทศ

XIII. สิทธิของบุคคลอื่น

27. ไม่พึงตีความว่าเนื้อหาใด ๆ ในเอกสารฉบับนี้ เป็นเหตุผลให้สามารถจำกัดการคุ้มครองต่อสิทธิของบุคคลอื่นซึ่งเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือในประเทศ โดยเฉพาะสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้รับประโยชน์จากมาตรฐานของกระบวนการอันควรที่เหมาะสม